

Toplumcu Düşünce Enstitüsü Değerlendirme Notu

DN - Siyaset/16-01

04 Ocak 2016

Hazırlayan: Prof. Hurşit GÜNEŞ

Kurultaya giderken CHP

CHP’de Kongreler tamamlandı ve bir Kurultaya doğru gidiliyor. Kongrelerde kazananlar oldu, kaybedenler oldu. Ama ne kazananlar, ne de kaybedenler CHP’nin genel doğrultusu konusunda farklı bir fikir ya da politikayı önermedi, tartışmaya açmadı. Kongrelerde fikirler veya yaklaşımlar yerine kişilerin yarıştığı gözlemlendi. (Çok cılız da olsa Genel Merkezde yönetim değişikliği ya da bazı sağcı isimlerin yönetimde yer almaması dile getirildi.) Genel Merkeze bağlılığın esas olduğu ya da seçilmekte kriter olduğu bir süreçten geçildi.. Son 15-20 yılda CHP bu anlayışı kıramamış görünüyor. Bu koşullar altında CHP Kurultayından neler beklenebilir? Elbette bir şeyler olmalı.

Bu kurultaya ilişkin en son konuşulanlar: Genel Başkan adaylarının durumları ve mevcut genel başkanın nasıl bir yeni yönetim oluşturacağı yönünde. CHP’de son yıllarda o denli yönetim değişikliği oldu ki, herkesin kafası karıştı. Değişmeyen birkaç isim oldu. Onlar da kamuoyunda en çok tartışılan isimler.

Demek ki, CHP cenahında bir yenilik yok. Olmayınca da en devrimci yenilenme olarak da “üye sıfırlanması” kalıyor. Konuşulan da o. Aslına bakılırsa CHP’de mevcut üye stokunun neredeyse yarısı son dönemde yapıldı. Diğer bir deyimle mevcut yönetim üyelerini sağlıklı ve etkin hale getirmek yerine, sayısal artışı yeğlemiş ve çok büyük bir sorun yaratmıştı. Şimdi anlaşılın bunun yanlışlığını fark etmiş olacak ki, tam tersini yapmaya çalışıyor. Ancak uyararak gerekir ki, bu da yanlış bir yaklaşım. Çünkü büyük kentlerde üye yapısı belediye başkanlarının ya da belli inanç gruplarının ellerine geçmiş olacağı gibi, kırsal kesimde de sandık görevi yapması gereken yetersiz üye ile de karşılaşma olasılığı var.

Türkiye’nin gündemi

Geçmişte CHP’nin gündemiyle Türkiye’nin gündemi paradoksu yaşanırdı. Ülkede ve geniş toplumsal kesimlerin gündemini bir türlü CHP yakalayamazdı. Daha sonra, özellikle son dönemde CHP iktidarın gündeminde yol alır, sadece bunlara itiraz eder, bunu da muhalefet sanırdı. Şimdi bu sorunun aşıldığı anlaşılıyor. Çünkü CHP’nin gündem maddesi kalmadığı gibi, iktidarın da gündemine giremiyor! Tümüyle kendi içine yönelmiş durumda. Meclisteki vekiller de münferit haksızlıklara tepki gösteren STK temsilcileri gibi hareket ediyor ve kendilerini gösterebilmek için medyada yer almaya çırpınıyor. Kısacası, muhalefetin derli toplu bir gündemi bulunmuyor. Son genel seçimlerdeki vaatlerin de bir kısmı iktidar tarafından kapılmış durumda. Diğerleri de (kapılır korkusundan olsa gerek) gündemden tamamıyla düşmüş durumda. Yeni seçim arefesi üretilecek vaatlere kadar.

İktidarın gündeminde yeni bir Anayasa, PKK terörünün durdurulması ve Ortadoğuda söz sahibi olabilme var. Bunların içinde sonuncu olan gündem maddesi ise artık iyiden iyiye iktidarın ayağına dolanmış durumda. Hükümet ABD'nin uzaktan yardımıyla zevahiri kurtarmaya çalışıyor. Rusya Türkiye'yi alenen Suriye'den kovaladı. Irak'ta da ne yapıldığı belli değil.

İşte bu noktada CHP ise ilk iki madde konusunda tam da belirttiğimiz noktada yani Anayasa konusunda belirgin bir önermesi ya da modeli yok. Sadece başkanlık sistemine direnmekle yetiniyor. O da son zamanlarda bu direncin nedenleri net bir biçimde ortaya konulmadan. Başkanlık sisteminde CHP yeterince etkin olmazsa ne yazık ki o da referandumdan geçecek. Tıpkı son yıllarda her seçimde olduğu gibi.

CHP Kürt sorunu ya da terör konusunun Mecliste tartışılmasını istiyor. Doğrudur; parlamenter sistemde toplumsal sorunların çözüm ya da tartışma zemini parlamentodur. Ancak bu sorun Meclise geldiği takdirde CHP ne diyecektir? Bu belirsizdir. Konuyu pek de alakalı olamayan birkaç yasa değişikliği ile geçiştirmek de olsa olsa hafiflik sayılabilir.

Strateji yoksunluğu

Kısacası, kongrelerle uğraşılırken, CHP gündem yaratmaktan uzaklaşmış görünüyor. Başbakan Davutoğlu Anayasa değişikliği için CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na ziyarete geldiğinde torba yasa tasarılarına itiraz akla geliyor. Fakat Seçim Yasası ile Siyasi Partiler Yasası hiç akla gelmiyor. Oysaki en anti-demokratik, 12 Eylül bakiyesi hukuk bu alanda süregeliyor. Bu reformlara olan ihtiyaç demokratikleşme açısından yeni bir Anayasa'dan da ötede.

Önümüzde tek seçim süreci belki Anayasa referandumu konusunda yaşanacak. İşte burada uyarmak gerekir ki, kamuoyu giderek başkanlık sistemine ısıtılıyor. CHP'nin bu konuda bir strateji planlamamış olması ise son derece mahzurlu. Hatırlayalım daha kısa bir süre önce Erdoğan'ın ilk turda Cumhurbaşkanı seçilmesinin önünü açan da muhalefet partilerinin yanlış stratejisi değil miydi?

2019 yılına kadar seçim yapılmayacak olması ana-muhalefet partisini bir rehavete sürüklememeli. Bu uzun dönem için ne yapılacağı, nasıl bir muhalefet stratejisi izleneceği, ardından nasıl bir iktidar hazırlığı yapılacağı değerlendirilmeli ya da tasarlanmalı. Kurultaya giderken böylesi bir tartışma bile açılmış değil. Hiçbir aday ya da parti-içi kesim böylesi bir öneri hazırlığı da sergilemiyor. Parti yönetimi de Kurultayın görsel sunuşunun çok etkili olacağı sanısıyla ona ağırlık veriyor.

Kürt sorunu ve Orta-doğu

Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu iki önemli sorun bulunuyor. Bunun biri terör ve paralelinde Kürt sorunu. Diğeri de Orta-doğudaki karmaşanın içine düşmüş olan Türkiye. Aslında her iki sorun da birbirinden soyutlanamaz. Kürt sorunu Orta-doğunun bir parçası ve gün geçtikçe bu gerçek yalınlaşmakta.. Öte yandan, Orta-doğudaki yapıyı ve karmaşayı anlayabilmek için de Kürt faktörü göz ardı edilemez.

Mevcut iktidarın her iki sorun karşısında başarısız olduğu, aksine bölgedeki kaosu büsbütün büyüttüğü ortada. Bu koşullarda CHP'nin bir dış politika vizyonu sergilemesi, hatta bu vizyona batının güçlü ülkeleri veya müttefikleri nezdinde destek bulmaya çalışması gerekmez

mi? Elbette gerekir. 2013 yılında yapılan Bağdat ziyaretinin, daha sonra CHP'nin dış politika kurmaylarının Kahire ziyaretlerinin güdüsü veya amacı da buydu. Şimdi CHP'nin AB nezdinde adeta engelli gibi pasif bir tutum içinde olduğu gözleniyor.. Bırakınız aktif dış politika sergilemesini, yetkili bir kişi bile atanmış değil. Burada da belirttiğimiz gibi, Kürt sorunu konusunda da açık, anlaşılır ve farklı bir strateji bir alternatif bir türlü ortaya konulamıyor.

Sonuç

CHP bir kurultaya gidiyor ama bu kurultayda hiçbir değişim gözlenmiyor. Oysa ki, CHP'nin hızla bir yeni Hedefler Beyannamesi hazırlayarak, bu Beyanname çerçevesinde siyaset izlemesi gerekiyor. Beraberinde de yetenekli, birikimli ve deneyimli olan bir kadroyu halkın karşısına çıkararak ülkenin daha iyi yönetilebileceği iddiasını ortaya koyması. Özellikle dış politika, tarım, çevre, kentleşme, kamu yönetimi ve ekonomi alanlarında CHP'nin daha güçlü bir görüntü vermesi gereği görülüyor.

Nihayet siyasetin ana kuralı olan şu gerçeği belirtelim: halk, yanlışları nedeniyle bir iktidar partisine oy vermekten vaz geçmez. Halk ancak beğendiği, kendi yaşamında önemli bir farklılık sağlayacağı ve gerçekçi bulduğu bir umudu yakaladığında, bu umudu yaratan partiye oy verir. CHP böyle giderse 2019'da da en iyisinden ana-muhalefet partisi olur. O da en iyisinden. Çünkü 2019'da parlamenter değil belki de başkanlık sistemi geçerli olacak.